Speculum futurorum temporum

Venerabili domine Hildegardi priorisse de sancto Roperto
una cum sororibus ibidem deo servientibus Gebeno dictus
prior in Eberbach licet indignus inter choros virginum sequi agnum
quocumque ierit. Nuper cum essem apud vos et libellum illum
in manibus tenerem, et de ipso colloquerer, quem de quinque fu-
turis temporibus ex libris sancte matris nostre compilavi, una vobiscum
verba sancte Hildegardis que loquitur in fine libri divinorum operum,
scilicet nullus homo tam audax sit ut verbis huius scripture aliquid
augendo apponat vel minuendo auferat, de libro vite deleatur
et de omni beatitudine que sub sole esse debet, scilicet et item vobis
audientibus legere cepi ... me ex obliquo ut puto reprehendentes
tamquam transgressorem verborum illorum. Certe Johannes in apocalipsi contra fic-
silia protestatur dicens: Contestabor omnia verba prophecie huius omni audien-
ti, si quis apposuerit ad hec, apponat deus super illum plagas
scriptas que sunt in libro isto. Et si quis diminuerit de verbis libri prophecie
huius, auferat deus partem eius de libro vite et de sancta civitate. Numquid
igitur omnes expositores apocalipsis deleti sunt de libro vite, qui verba mistica
exponenda exposuerunt? Absit. Sed laboris sui mercedem eternam
eos credimus accepisse. Dicit autem glosa super eundem locum propter here-
ticos dictum, ne pro pravitate aliquid superaddere audeant aut de eme-
ndatis auferre conantur de libro celesti. Ego et per verum sui-
tia propter eos non dicitur quia sentimus quod sentiunt dicunt. Sed de hiis
qui contra conscientiam suam male de deo locuturi sunt. Ceterum exponere
sacram scripturam catholice fidei licitum. Sed quod licebit primo inceptori
... Unde et ipsa sancta Hildegardis in libro Scivias ita dicit: Unde homo
celestis rore repleatur qui habeat propheciam aperte sicut fuit, et qui eam
in corde suo tenuit, et qui eam in vias planas produxit. Quod dicit
qui eam in vias planas produxit, nichil aliud est nisi qui eam explana-
vit sive elucidavit. Unde alibi dicit scriptura: Qui me elucidant
vitam eternam habebunt. Et in psalmo: Declaratio sermonum tuorum illuminat
et intellectum dat parvulis. Preterea monuistis
ut de illis temporibus aliqua specialia scriberem de quibus prophetat et pre-
munit nos in epistola ad Colonienses. Vestra vero nostra desideriis
vestris libenter obedio, quia res necessaria est nunc et utile esse credo
desiderabilius maiori cum omnibus libris suis nulla omnino de istis mentio
fiat nisi tamen in sola epistola ad Colonienses. Multa dico vobis caute.

et vigilantia operibus cum omnibus paramus de adventu et in adventu istorum.
ne forte quod absit recipiat pro Christo antichristum pro angelo lucis
angelum tenebrarum pro sanctissimis impiissimos. Bestia in apocalipsi bestia
antichristum signat habens duo cornua similia agno: sic et ista secundum
signi(fica)t homines qui apparentiam in omnibus moribus placidos et quietos hominibus se
ostendet et tantam abstinentiam simulabit quod vix aliquis eos re-
prehendere poterit. Quia ergo omnes qui habent aures audiendi au-
diant quod spiritus dicat ecclesiis per os antichristi sic de istis sub dolo
adversariis. Et quod dicat: Populus iste a dyabolo seductus
et missus pallida facie veniet et velud in omni sanctitate se
componet: ac maioribus secularibus principibus se iunget quibus de
episcopis et clericis sic dicet Quare istos vobiscum habetis et quare
istos vobiscum patimini quorum tota terra in maculosis iniquitatibus
suis polluunt: isti enim ebrii et luxuriosi sunt. nisi eos a vobis
abiciatis tota terra destruetur: Populus autem qui hec dicit vilibus
cappis que aliquem colorem sunt induit. et vero modo tonsure incedit
atque omnibus moribus suis placidum et quietum hominibus se ostendet
Avaritia quia non amat. pecuniam non habet. ac in oculis suis
tantam abstinentiam simulabit quod eius vix aliquis eorum reprehendere poterit
Dyabolus enim cum istis hominibus cum claritate fulgore se omnibus eis
velud in constitucione mundi ante ruinam fuit. et prophetis agitulu
se similem fecit et dicit In omnibus istis omnipotenti deo sig. mea assimilabo
tempore enim homines istos hoc modo infundit quod castitate eius non auferet
et quod castos eos esse permittit. cum castitate tamen voluit et
iterum mentiri se dicit Castitatem et continentiam diligit deus quod ego in istis
simulabor. et ita in omni sanctitate hominibus se ostendet. et illudentibus
verbis dicit Certi homines qui ante nos castitate tamen volebant ut
assumpsisse se torquebat. nulla autem pollutio carnis et con-
cupiscentie nos tangere audet quia sancti sumus et spiritu sancto infundimur
¶ Ita alii homines qui eo tempore in fide catholica erunt istos timebunt
et servili officio eis ministrabunt et quantum poterunt eos venera-
buntur. Et nunc de conversione istorum populus gaudebit. quam eis iusta
videbuntur. Cumque iste cursus erroris sui hoc modo confirmaverit
doctores et sapientes qui tunc in fide catholica fideles persistent
undique persequentes compellat. sed tamen non omnes. quam aliqui for-
tissimi milites in iusticia dei sunt. Et et quosdam congregaciones istorum quorum

congregati sua e moueri non potuerunt. Una apud principibus et
diuitibus consilium dat ut eorum curatos magistros et reliquos spi
rituales homines super subditos eorum fustibus ac lignis cohercerent
quousque iusti fiat. Et in quibus hoc complebitur. Unde alii tamen contre
misteri et tamen secundum quod hec dicit dominus etc. multa istorum salua
bunt. que in erroribus istis non confundetur. non a fundamentis suis
destruetur. Seductores autem isti in inceptione erroris sui mi
libus dicent. Non licet vos nobiscum esse. Et quomodo nos ductores
non habetis nobis obedite. et quicumque vos dixerimus et preceperimus facia
tis et salui eritis. et hoc ideo faciunt secundum quod sequitur et eos in errorem sui
ducunt. Unde et ipsi in superbia tumentes animo dicent. Nos superamus
Sed tamen postea eisdem faciunt secta luporum commiscebitur. et
ita iniquitas a secta eorum denudabitur. Isti autem illi decep
tores non sunt qui ante nouissimum diem venturi sunt. cum dyabolus in
altum volauit. ut ipse in initio quando deum pugnare cepit. Sed
precursores germine illorum sunt. [struck] Et precursores ipsi in peruersitatibus
Baal. et in aliis prauis operibus sicut euenti fuerint. principes et alii
maiores in eos irruent. et velud rapidos lupos eos occident
ubicumque eos inuenerint. Sic sunt verba sancte hildegardis

Nunc ipsa verba sancte Hildegardis secundum modum ingenioli mei secundum ve
ritate exponam. Isti igitur illi deceptores non sunt qui ante
nouissimum diem venturi. sed precursores germine illorum sunt. de illis qui ante no
uissimum diem venturi sunt. hoc est tempore antichristi. dicit dominus in ewangelio loquens
de tempore antichristi. Surgent pseudochristi et pseudo prophete. et dabunt
signa et prodigia. ita ut in errorem inducantur. si fieri potest et ele
cti. illi non sunt isti. hoc est tempore antichristi et sociorum eius non sunt. Sed
precursores germine eius sunt id est precursores antichristi sunt. et germine sunt antichristi
idest dyaboli spiritu quo et illi repleti et infusi sunt. et quod de germine
sunt antichristi. et precursores eius sunt. quia eadem opera prius sunt antichristi facient
ille namque secundum apostolum extolletur super id quod dicitur deus aut quod colitur. Isti
secundum prescriptam materiam in superbia animo tumentes dicunt. Nos supa
mus. et item sicut sui et spiritu suo infundam. Antichristus secundum prophetam
sedet in insidiis cum diuitibus in occultis ut interficiat innocentem
Isti coniungunt se maioribus et principibus et consilium dant eis ut ma
gistros curatos cum suis subditis fustibus et lignis cohercerent
Antichristus secundum apocalipsim habebit duo cornua similia agno. similiter isti. Ita

quod vilibus vestibus induuntur. quod raro modo tonsi sunt. quod quietos et pla-
cidos hominibus se exhibent. quod avariciam non amant. quod pecuniam
non habent. quod hec omnia non cornua agnina. Tempore iam istorum erit
tribulacio qualis non fuit ex quo gentes esse ceperunt. Tempore antichristi
mulier illa in apocalipsi id est ecclesia fugiet in solitudinem ubi habet
locum paratum a deo ut ibi pascat illa diebus mille ducentis
sexaginta. hoc est tribus annis et dimidio. Tempore istorum secundum quod prophetat
sancta hildegardis in epistola ad conradum regem. cum expulsus fuerit
spiritualis populus a locis et a patria sua plurimi illorum transibunt
ad solitudinem et pauperem vitam in multa contritione cordis humiles
et sic humiliter deo servientes. De malicia antichristi prophetat
Joel dicens Terra tota eo quasi ortus voluptatis et post eum so-
litudo deserti. Hec prophecia complebitur in istis. quia de tempore
antichristi et post eius sunt. Cum enim venerint et in ubi hoc quantum
omnice possunt. Erit in terra quasi ortus voluptatis sed post eos
erit solitudo deserti. Terra in veritate quasi ortum volup-
tatis quia ex quo propriam esse ceperunt numquam in terra tam spirituales
visi sunt numquam tanta claustra visi sunt ab anno primo quod est circa
..... ista centum et quinquaginta annos omnia claustra cisterciensium
et premonstratensium edificata sunt. Predicta multa de mendicantium ordine
et regularium et clericorum et inclusorum plena reperierit terram
Sed post eos erit solitudo deserti. quoniam in eorum suasione et
machinacione multa claustra destruentur et multe civitates et spiri-
tuales sicut predixit sancta hildegardis in primo numero indiget.
Item de eisdem hereticis ex apocalipsi et de vii temporibus a predicta tempora usque
ad finem seculi

Sanctus iohannes in apocalipsi de lacrimabili tempore istorum. et de
inexplicandissima vita eorum ita dicit. Et quintus angelus tuba
cecinit et vidi stellam de celo cecidisse in terram et data est illi
clavis putei abissi. et aperuit puteum abissi et ascendit fumus
putei. sicut fumus fornacis magne et obscuratus est sol et aer. de
fumo putei. Et de fumo putei exierunt locuste in terram et
data est illis potestas sicut habent scorpiones terre Et preceptum est illis
ne lederent fenum terre neque omne viride neque omnem arborem: nisi tantum
homines qui non habent signum dei in frontibus suis. et datum est illis ne
occiderent illos sed cruciarent mensibus quinque et cruciatus eorum ut cruciatus

Scorpij cu percutit hoiez Et i dieb9 ill' querent hoies mor-
te et no ivenient ea et cupient mori et mors fugiet ab ipis
Et similitudines locustar' siles eq̄s paratis ad pliu et sup ca-
pita eor' tamq̄ corone siles auro et facies ear' sic' hoim
et habebat capillos sic' capillos mlier' et dentes ear'
sic' dentes leonu erat Et hebat loricas sic' loricas ferreas
Et vox alar' illar' sic' vox curru eq̄r' mltor' currentiu i
bellu et habebat caudas siles scorpionu et aculei erant
i caudib9 ear' Potestas ear' nocere hoib9 mesib9 quinq
et habebat sup se rege angelu abissi cui nom hebrai-
ce Abaddon grece aut Apollion et latine habs nom exterminans
Qui predicte epla diligenter legere et prudenter aduertere
voluit magis q' pte intelliget q' obscura sunt et q no de alijs
q de istis pphetata sit ibi n. dem e. q tpa istor' et tpa
anno penc silia erunt et hoc e qd dr Et ascendit fumus
putei sic' fum9 fornac' magne Per fornace intellige tribulacoez
sic' scriptu e Vasa figuli pbat fornax. hoies aut iu-
stos tribulato ffum. vero mag fornac' e illa tribulaco
qualis no fuit ex q gentes ee ceperunt Ascendit g' fum9
putei sic' fu9 fornac' mag. q' ista tribulato et illa sub uno
magna hnt similitudinez Sup(er)i9 i epla scriptu e q' isti
missi et seducti sut a dyabolo hoc e qd hi scriptu e etia de
fumo putei exierunt locuste. ibi scriptu e. q' q' i oi
simitate se conponet. hoc e qd hic dr facies eor' sic' facies
hoim. hic dr q' sup se habeat rege angelu abissi cui
nom hebraice Abaddon grece Apollion et latine habs nom
exterminans Hrec nom exterminans Exterminabunt n. mltos
spirituales de locis et de patria sua sic' scrip9 dem e Vlo tn
oes. qm aliq elector' fortissimi milites erunt i iusticia dei
Et et q̄sda quasi gigantes. stor' ~~tueri~~ quor' quasi stacio sua e moue-
ri no poterit Et hoc e qd hic scriptu e Et preceptu e ill' ne le-
derent fenu tre neq oe viride neq oez arbore. n. tm
hoies q' no hnt signu dei i frontib9 suis Vt aut oib9
hec manifestius intelligat q no de alijs aliqb9 h spalit
de istis hic pphetata sut suppiora et huic capitulo concordancia
sed ordinez disscute vola Sanct9 Johannes vidt Vnu an-

gelos stantes in conspectu dei. et date sunt illis septem tube et pa=
raverunt se ut tuba canerent. Septem angeli sunt septem ordines
doctorum septem ordines predicatorum. tube eorum predicationes eorum
intelliguntur. et per istas septem predicationes septem tempora incipiendo
a predicatione christi et decurrendo usque ad consummationem seculi. quod autem
ex ipsa apocalypsi comprehendi potest. Nam septimus angelus cum tuba cana=
misset vidit beatus Iohannes alium angelum stantem super mare et super
terram qui levavit manum suam et iuravit per viventem in secula
seculorum et per celum et que in illo sunt et per terram et que in ea sunt et per mare
et que in eo sunt quia tempus amplius non erit. Sed in diebus vocis septimi
angeli cum ceperit tuba canere consummabitur misterium dei. In
quibus verbis satis expresse dici potest quod per septem tubas hoc est per septem
predicationes significantur septem tempora incipientia circa predicationem christi
et desinentia in consummatione seculi. Nunc quomodo singula tempora parti=
distinctius culariter distinguamus Primus igitur angelus tuba cecinit
et facta est grando et ignis mixta sanguine et missa est in terram
et tercia pars combusta est et tercia pars arborum combusta est et omne fenum
viride combustum est. Quod primo prima tuba hoc est prima predicatio cecinerat in
deus manifestum est. cadere vero illa vox oportebat primum verbum
dei predicari. Primus itaque angelus proprie competit quia secundum apostolum vocatur
angelus magni consilii. discipuli quoque eius qui predicaverunt usque ad
eversionem ierusalem que facta est sub Vespasiano et tito. quos omnes iam
per unum angelum significantur. Nam omnes idem predicaverunt in
unum deum. unam fidem. unum baptisma. Hii cum cepissent tuba
canere id est predicare. facta est grando infidelitatis et obduracionis in
cordibus eorum. Et ignis odii et invidie quia predicatores et hec mixta
sanguine quia sanguinem domini fuderunt Stephanum lapidaverunt duos
iacobos interemerunt. alios quoque de finibus suis ~~suis~~ expulerunt. Et
autem hec missa in terram dicitur. Per terram iudeos intellige. qui sola
terrena sapiebant et sola terra in repromissione receperunt secundum
illud Si volueritis et audieritis me. bona terre comedetis. et
iterum Audi israel precepta domini et ea in corde tuo serva et dabo
tibi terram fluentem lac et mel. et cetera. Vel per missionem autem [illegible] intellige per
angelos malos secundum illud misit in eos iram indignationis sue et iram
et tribulationes immissiones per angelos malos. et in celo Iohannes ha
bes cum dracone immissus in terram unde ut tradidit cum [illegible] autem sequitur

Et tertia pars terre combusta est. et omne viride combustum est. hoc est quod in
daniele prenunciatum est hiis verbis. Post septuaginta duas ebdo-
madas occidetur xpc. et non erit populus eius qui eum negaturus est
et ciuitatem et sanctuarium dissipabit populus subaudis romanus cum duce
uenturo scilicet tito. et in dimidio ebdomadis deficiet hostia et sa-
crificium. et in templo erit abhominatio desolationis. et usque ad finem
et consummacionem perseuerabit desolacio. Sensus talis est. Nam primus an-
gelus id est xps et discipuli eius prima tuba canentes id est salutaria
predicantes non solum non receperunt verum eciam occiderunt. ideo tercia
pars terre combusta est id est omnes iudei qui non egerunt penitenciam perierunt
deleti sunt. et ciuitates eorum et sanctuarium et hostia et sacrificium
et quod omnibus viride videbatur combustum est. hoc est usque ad consummacionem
et finem desolata est. Quod non comburitur ita consumitur. quia solus
cinis remanet. Ita et de iudeorum nobilitate et magnificentissimo
templo et de sacrificiis et hostiis et multis aliis preclaris solus re-
mansit cinis id est sola memoria. Hec de primo angelo et prima tuba et
prima plaga dicta sunt. Secundus angelus tuba
cecinit et tamquam mons magnus igne ardens missus est in mare et
facta est tercia pars maris sanguis et mortua est et tercia pars creaturarum
que habebant animas et tercia pars nauium interiit. Quod secunda predicacio
facta sit ad gentes manifestum est secundum illud Uobis oportebat
primum predicari verbum dei. sed quia repulistis illud ecce conuertimur ad
ad gentes. Cum ergo secunda tuba id est secunda predicacio gentibus canere cepisset
et multa milia gentium credidissent // Tamquam mons magnus id est dya-
bolus sive persecucio magna igne ardens id est inuidia turbescens missus est
in mare id est in gentes secundum illud Ue terre et mari quia dyabolus descendit
ad uos habens iram magnam sciens quia modicum tempus habet. et facta
est tercia pars maris sanguis. propter multum sanguinem martirum qui ef-
fusus est. Et mortua est tercia pars creature que habebat animas id est omnes
[illegible] occisi sunt. Et tercia pars nauium interiit. quod idem est. Uolebat
enim ipse [illegible] sepe repetere aliis verbis secundum illud est in ps. Qui
habitat in celis irridebit eos et dominus subsannabit eos. quod idem
est. Ruina enim uoluit quod hec secunda plaga [illegible] respondenda sit ad gen-
tiles qui credere noluerunt secundo angelo id est apostolis et martiribus sed quod
templa eorum destructa sunt et quod simulachra eorum euersa. philosophi
et sapientes eorum amentati sunt secundum illud apostoli Ubi scriba ubi

sapiens ubi acquisitor huius seculi Nonne stultam fecit deus sapientiam
huius mundi Secundo autem est quod prima tuba terruerat ipse xpus
et sui apostoli usque ad eversionem iherusalem que facta est sub vespasiano
et tito Secunda tuba terruerunt apostoli et martires usque ad constantinum
Constantinum matorem Tertia terruerunt confessores Prima subver-
tit et convertit iudeos Secunda subvertit et convertit gentiles
3a subvertit et convertit hereticos Tercius angelus
tuba cecinit Et cecidit stella magna ardens de celo tanquam
facula et cecidit in 3am partem fluminum et in fontes aquarum et nomen
stelle dicitur absinthium Et facta est 3a pars aquarum in absinthium et
multi hominum mortui sunt quia amare facte sunt Super dictum quod per
2a tuba 2i angeli in numerum certi usque ad tempora constantini tunc
plena pax reddita fuit ecclesie Tercia tuba 3i angeli id est confessorum
canere cepit non solum ille pores de errore paganorum et de cul-
tu ydolorum Et de immaculata fide quod credendum esset de catho-
licis et quod non credendum est infidelibus et qui libri autentici et qui apo-
crifi et alia huiusmodi que experientia historia et ecclesiastica historia et sancta
consilia que celebrata sunt plenius edocet Erit stella magna
ardens tanquam facula cecidit de celo quia multi presbiteri episcopi diaco-
nibus quod propter sui ceciderunt de celo Hoc est de ecclesia prolapsi sunt
in errorem Nunquam non magna stella et ardens tanquam facula egre-
gius doctor ille Origenes erat qui a fide orbitavit Arrius
quod secundum ecclesiastica historia narrat et in ordine presbiterorum erat et eppo-
sitionem divinarum scripturarum ubi habetur commissa ergo quia multi tempore illo
magnificati et eruditi viri nomen et ordinem religionis habent
de ecclesia recesserunt Hoc dicitur quod stella magna et ardens tanquam facu-
la de celo ceciderat Cecidit autem in 3am partem fluminum et aquarum
fontibus comparatur illa doctrina que prima est et origo totius fidei secundum ec-
clesiam et epistola Flumina dicuntur quatuor evangelistae que de autenticis libris
canonice scripture tanquam flumina de fontibus originem sumunt Cecide-
runt itaque in flumina et fontes aquarum quia errorem suum de scripturis
sanctis comprobare et confirmare conabantur Et nomen stelle dicitur absinthium
id est amaritudo Hec amaritudo quia magnus dolor et amaritudo
fuit catholicis secundum quod epistola quedam ad marcum papam scripta patet in hac
Uno sco et apostolice dignitatis venerando marco sancte romane et
apostolice sedis urbis ~~ec~~ ecclesie pape Anastasius et omnis ecclesia

ei cpi Sed vos no dubitat pcisse q̄ita z q̄lia ab hereticis et
max° ab arrianis cotidie patim · ut z vinc ia nos tedeat
q̄bus rn̄dit ita Doleo fres z nimiu q̄stor sup afflic
tōe vra In tptia q̄ hystoª et de hac amaritudie scpm
e Erat oia valde tbata · no solu catie psules ratiōna
cōibus int se ctac videbat Sz ecia ppls diuisus erat Alij
naq ill alij isti q̄senserut · et ad tantā causa venit uedu
ut i publico z i theatris ppiantan derogaret Hec Et
fca e 3ª ps aq̄z i absinthiu · Heretici multa scpserut sub
noie orthodoxoz z scpta sua titul' eoz q̄f mancrut
Qes n libri qs fecit lentius dicit d'pali diabolici st Et h
e qd dr Et fca e 3ª ps aq̄z i absinthiu q multi hom
mortui st q amare fce st Multi hoim cu legissent libs
qs heretici iut corruperunt ut sub noe orthodoxoz scpserut
mortui st ea morte q̄ Adam z eua mortui st de qua scptu e
In q̄cuq die cōedcitis ep eo · morte moriemini Secdu
q ista pª ea tpa aperuit ca pdicta tpe · z defecerit hz
ad ann dm c̄ · c · sm̄ pphetia sce hildegardis In hijs
tpibus q̄nis eccia multas psecutioes z tribulatioes passa sit a
iudeis z a paganis z ab hereticis · tn̄ eā iuicta cōstitit · et
excelsa stetit su ascēdes i fide catholica i iusticia · i virtutibus
i scis institucōibus z honestis moribus hz ad voce tube quarti
angeli pfecto Nā cū deuictus erit inde gentilis z hereticus et
pax heret vbiq sca eccia erit i pace sca e amaritu°
amarissima Magistri n eius p̄d dicit Ludgardus clarevall' sunc
ceperut anxio z filios enutrit z exaltauit · q̄ c̄pnentes spre
uerunt z maclauerunt ea tpe vita tpe q̄mercio · habitu
milites q̄stu clerici actu neutro Nam neq pugnant
ut milites neq ut clerici euangelisant Hec ea ut dr̄ sca
hildegardis Et sed nos ocul' nris vide q oia ecclastica ~~sta~~
~~et~~ institucōa siue scłaria sit siue spualia i decreto desu
euerut z q̄buis tenebris iniqui · obtenebrata / z h° e qd i
Apoc dr Quartus angelus tuba cecinit · et pcussa
e tcia ps solis z 3ª ps lune z 3ª ps stellaz ita ut ob
scuret 3ª ps eoz z diei no luceret 3ª ps n nocti sir
In firmamēto celi deus fecit duo lumaria magna s Hac

docium et regum Sacerdocium ut posset dici .i. spiritualibus re-
gnum ut posset noctis .i. secularibus Cum autem quartus angelus canere
cepisset hoc est cum illa tam felicia tempora transierunt et istud
advenit percussa est Nescio quo iusto dei iudicio 3a pars sol-
ilius .s. quibus dicitur vos estis lux mundi quia lux significat
prelatos spirituales maiores et 3a pars lune .i. seculares minores
et 3a pars stellarum .i. spirituales minores quibus secundum statum ecclesie clau-
strales monachi sanctimoniales ita ut obscuraretur 3a pars eorum
Consideremus quales olim fuerunt apostoli cardinales et episcopi
Et quales fuerunt reges et principes et quales similiter monachi
et clerici et christiani comparemus quales hodie isti sint qui eis tamen
solo nomine successerunt Et tunc in veritate dicere possumus quod
obscurati et obtenebrati sunt ita ut non luceat diei et nocti
non splendeat Et quod fuerunt misericordes et miserabiles cum
nomen dei ubique blasphemetur per eos Et vidi et audivi
vocem unius aquile volantis per medium celi dicentis voce magna
Ve ve ve habitantibus in terra de ceteris vocibus trium ange-
lorum qui erant tuba canituri Quis ibi velit quod beatus Iohannes in
hoc quarto tempore vidit et audivit ~~in hoc quarto tempore~~ vocem unius aquile
volantis per medium celi dicentis voce magna Ve ve ve habi-
tantibus in terra de ceteris vocibus angelorum qui erant canituri
Hec quis aquila sanctorum in hoc quarto tempore floruit in ecclesia dei que
aquile merito possimus comparare que etiam tam ve trium angelorum qui
adhuc canituri sunt in tres plagas trium futurorum temporum quinti
sexti et septimi temporis predixit Quamvis autem quantum istud tempus
vile et miserum sit tempus tamen aliquos sanctos invenimus qui in eo flo-
ruerunt quos aquile non incongrue comparamus scilicet ubi gratia In francia
beatus Bernardus clarevallensis abbas magister hugo magister
Richardus de sancto victore In anglia sanctus thomas episcopus et
martir et in eadem terra venerabilis abbas reuallis In cala-
bria abbas Ioachim Florensis cenobii fundator qui etiam
spiritum prophetie habuisse dicitur et plures alii quos enumerare longum
est Sed ubi aquilis eorum tam ve predixisse sancte non possumus oportet
quod et necesse est ut sanctam hildegardim hic intelligamus Ipsa namque
in quo isto tempore floruit et ipsa tam ve adhuc futura in libro qui
vocatur divinorum operum liber predixit Et ipsa aquile volanti

quiescent comparat pro eo quod celestis sublimi[ta]tis diuinitatis potestas que
plas cum deo quodammodo volauit et quasi archana secreta sua ei
deus plus celestis reuelauit Item et haec beata virgo merito recte comparat
aquile volanti Ezechielis [...] In prima carta virginis et Johannes subli
mius volando cecidit. haec ista sublimius volans exposuit Et
Johannes apokalipsim in pathmos insula relegatus scripsit ita haec
magnis infirmitatibus spiritu ligata octo libros suos per apoka
lipsim haec est per dei reuelationem edidit Et Johannes virgo cum celestis
a deo haec cum quinquennis esset a parentibus in monasterium oblata
et ab infantia sua sicut libri eius testantur spiritu in contemplatione et in
visione dei fuit Et ideo recte aquile volanti comparatur. dixit
autem voce magna Ve ve ve habitantibus in terra de ceteris
vocibus trium angelorum qui canunt tuba canituri. quia tres plagas
tunc ad hunc futurorum temporum i. r. G. et A. in libro divinorum operum
manifestissime predixit ut tenori possit per eius narrare predicta
quod predixit futura Et quia tunc haec in libello quod de quinque temporibus
compilauit scripta sunt Ubi scripta sit in margine eius libelli annotabo
ut diligens lector cito inveniat quod requirit et ut ego quod illa
mercede non fraudet quam repromisit scripta suis amatoribus
et expositoribus dicens Qui elucidat me vitam eternam habebunt
Igitur libri inventi quo haec spiritualis aquila per medium celi volauit et
quo voce magna clamauit Ve ve ve habitantibus in terra In
apokalipsi pene ubique per celum sunt eciam intelligitur Volauit haec
beata virgo per medium celum quia in sua eciam valde sublimi et am
mirabili vita floruit. Volauit quod suspensa a terrenis nego
ciis a terrenis cogitacionibus a terrenis locucionibus Voce quod magna
locuta est quia quicquid scripsit ut dixit dei verba fuerunt et non sua
Deo non iubente immo compellente vix accessit scribere ut predicitur
Preterea in consilio Treverensi libri eius canonizati sunt a domino Eu
genio papa Insuper epistolam direxit ei dominus papa monens
et precipiens ut quicquid ei deus reuelaret scribere non omitteret Igitur
ab illo tempore et deinceps in tota ecclesia ab omnibus habita est ut
verba eius quasi ipsius dei verba recipiuntur Et ideo recte dicitur quod magna
voce dixit ve ve ve. quia tribulationes tunc ad hunc futurorum temporum
quas predicauit et scripsit iussu dei et auctoritate apostolica fecit Nunquam
non magna vox fuit quia vix hodie in libris eius auditur et usque in finem seculi

audiet. Nusquam vox magis quam indubitanter est divinitus inspi-
rata et apostolica auctoritate confirmata. Credendum etiam quod sicut
spiritus sanctus in die penthecostes super apostolos in igneis linguis
advenit et eos statim omnium linguarum docuit, ita et super
hanc beatam virginem, sicut scripta eius edocent, cum quadraginta duorum
esset annorum maxime choruscationis igneum lumen aperto celo
veniens totum cerebrum eius transfudit, totum cor eius totumque
pectus velud flamma non tamen ardens sed calens ita inflamma-
vit, ut sol aquam rem calefacit. Et statim omnium catholi-
corum librorum tam veteris quam novi testamentorum ad integrum
perfecte intellexit, n' no de scriptis nichil unquam didicit n.
solum psalterium more nobilium puellarum a quadam inclusa in
monte sancti Disibodi quod est claustrum nigrorum monachorum. Unde
rogo omnes qui hec legerint vel audierint sunt ut in veritate velint
pensare que et qualis et cuius meriti huiusmodi sanctitatis hec beata vir-
go existimanda sit que annis iii anos a beato Johanne ewangelista
et apostolo in spiritu dei est mistice prenunciata et prefigurata. Super
quam etiam cum apostolis advenit ignis divinus non comburens sed il-
luminans non consumens sed lucens et tribuit ei scientiam et intellectum
omnium catholicorum librorum, cum sicut dictum est indocta esset et nichil
didicisset nisi psalterium. Quartum iam tempus est ut ad quintum
tempus accedamus. Diu enim detinuerunt nos illa tria tempora que iam
preterierunt. Quartum iam est, quintum cito instabit. Quintus
Quintus angelus angelus tuba cecinit: Et vidi stellam de celo cecidisse in terram.
Per stellam hanc significantur illi de quibus beata Hildegardis in epistola
ad Colonienses prophetat quod quasi in ... sitate venti sunt. Qui nunc
recte dicuntur de celo cecidisse in terram quia derelicta manent etiam
ad laicos et ad terrenos principes qui recte per terram significantur
eo quod terrena sapiant, se coniungent, ducentes eis de episcopis et clericis
ceterisque spiritualibus viris. Quare istos nobiscum et patimur
quod tota terra in maculosis iniquitatibus suis polluunt. Hii et hiis
secularibus persuadentes maximum scisma inter seculares et spirituales
creabunt. Nobiles enim et principes de illorum presentia gaudebunt et in
omnibus eorum obedient voluntati. Alii quoque homines sicut dicit sancta Hildegar-
dis qui eo tempore in fide catholici et catholicam erunt istos timebunt
et simul eis officio ministrabunt et quantum poterunt eos imitabuntur

Et hoc est quod sequitur. Et data est ei clavis putei abissi et
aperuit puteum abissi et ascendit fumus putei abissi sicud
fumus fornacis magne et obscuratus est sol et aer de fu-
mo putei et de fumo putei exierunt locuste in terram. Notum est
eis quod sacra scriptura intelligit quod per abissum corda hominum sig-
nificat malicia obscura et tenebrosa scilicet iudeorum gentilium
et hereticorum et malorum christianorum. Unde quod significat per puteum abissi
infecto heretici omnibus hereticis qui ab initio christianitatis fuerunt ex-
secrabiliores et immundiores. Isti sunt quos nostra germania katharos
appellat flandria piflos gallia texerant ab usu texendi.
In teptinis n. et cellariis et in latibulosis locis cohabitant et q.
fuit ab eis tempore esse dicte. Isti principaliter innumerabiles ymo in-
sanabiles errores et propter abhominabiles immundicias suas non
solum abissus sed etiam puteus abbissi in apocalipsi nominantur. Clavis
huius putei i. katharorum sunt principes et prelati catholici quorum hono-
re et potestate hactenus clausi et refrenati sunt ita ut nusquam in ma-
nifesto audeant comparere. Cum autem quintus angelus tuba cecinisset
hoc est cum quintum tempus advenerit et hoc cito ut spero et cum stella
hoc est illi qui per stellam significantur de celo ceciderit in terram i. relicta ecclesia
ad principes seculares et ad laicos se contulerint. Nam principes et
laici nec per terram significantur quia terrena sapiunt. Tunc dabitur
eis clavis putei abissi i. principes et prelati catholici quibus hactenus heretici
eos clauserunt et refrenaverunt honore et potestate sua parte hereticorum
illorum inundabit. quod per stellam significatur. Et scilicet sancta hildegardis
in pluribus locis dicit. Quod et in hoc eius consilium queritur cum predas hereticus
que per stellam significatur ut nullo de celo pariat quod episcopi et clerici
et ceteri claustrales ita sint ut hactenus fuerunt in talibus scilicet divitiis
in tanta gloria et in tanta libertate. Preterea rogo volunt eos ut vi-
vant ut quondam vixerunt predecessores eorum. Quibus possibi-
les dignitates et omnes in spirituali statu sub eis degentes in claustra
aliter resistere multum laborabunt cogitantes eos insultes eorum non
baptisantes missas non celebrantes divinum officium non psal-
lentes. Sic per eorum hereticorum scisma in terra erit et qualescumque
quam plurime gentes secundum dictum beate hildegardis quod multus populus cum re-
gibus et principibus terre in hoc consilium queritur contra eos de terminis suis
expellet. Et tunc secundum ipsam hildegardim dicit plurime civitates et plu-

castra destruentur et spirituales de locis suis et de patria sua
compellent. Item quod omnia aperiet puteus abissi i. illi abscon-
diti qui per puteum significantur abissi i. kathari. Item ceteros
errores suos ducet ordine sacerdocii i. romana eciam et i
omnibus presse et misse i. eorum veros sacerdotes n i sua secta
sunt et huius filia dicet. In temporibus eciam vitam episcoporum et cleri-
corum subsannant quos non esse veros episcopos et veros sacerdotes
ta multo tempore innsitauerunt. Cum quod stella i. illi qui per stel-
lam significantur de celo in terra ceciderit i. delictis spiritualibus
lapsis se quiperint. Et eciam per exempla vitam episcoporum prave
i statuisse predicare ceperunt et data fuit clauis putei ab-
issi i. illi quorum tempore hattenus quondam fuerunt clausi kathari
impugnare et compellere ceperunt episcopos et subditos eorum ad
consilium istorum tunc aperiet puteus abissi i. kathari qui significantur
per puteum abissi qui hattenus quasi latitauerunt et vitam episcoporum
et ceterorum spiritualium subsannauerunt audientes predicationes illorum qui
significantur per stellam quia spirituales videbantur eciam auxilia principum
Et ipsi manifeste et in tempore illo quo clausi fuerant de la-
tibulis locis suis egredientur illos qui per stellam significantur de-
uitantes ut eciam ipsi errores suos et sectam suam predicantes
Unde dicit sancta hildegardis in epistola sua ad colonienses quod aliqui
heretici qui eo tempore in fide catholica errabunt istos timebunt et
similiter officio eis ministrabunt et quantum poterunt eos imitabuntur
Et tunc ascendit fumus putei abbissi sicut fumus fornacis magne
fumus fornacis magne est caligo maior erroris et erroris
qui futura est sub antichristo. Surget enim pseudoxpi et pseudo
prophete et dabunt signa et prodigia ita ut in errorem ducantur si
fieri potest eciam electi. Propterea quos illi putei non poterunt persequi
et occidet antixpus. Filia eicient per predicatores sufmaticos et
electos ante aduentum xpi. Surget autem pseudoxpi qui per stel-
lam significantur et seducent innumerabiles. Unde dicit sancta hildegardis
quod ipsis de eorum conuersatione gaudebunt quod ei iusti videbuntur
Surget enim pseudo prophete i. kathari egredientur de puteo ab-
issi et multos demerget in abissum. Et quomodo isti putei non po-
terunt persecutores principum et ipsi maioraturi sustinebunt hoc
et obscuratus est sol et aer de fumo putei abissi. Hec est quod in

ebdat° dr. ita ut in errore ducat si fieri pt etiam electi. hic dr
hic misticus vbis. Obscuratus est sol et aer de fumo putei scilicet tanta
in caligine predicatoris et erroris sol i. iusti et veri spirituales
per illud fulgebunt sicut sol et aer i. seculares obscurabunt et ali-
quantulum turbabunt ita si fieri posset ut in errore ducent. Et
de fumo putei exierunt locuste in terram et data est eis potestas
sicut habent scorpiones terre. Effugatis et expulsis eis et clericis
pene omnibus locuste i. heretici tam illi qui significantur per stellam quam illi
qui significantur per puteum abissi exierunt i. exibunt in terram. Non
quod in apocalipsi et in omnibus prophetis sepius preterita dicuntur pro futuris que
dicitur prolempsis per qua futura pronunciantur tamquam preterita io. scilicet quod
propheta preuiderit tam certe et immobiliter fit futurum quasi si sit iam
preteritum. Inde est quod dicitur Exierunt in terram i. exibunt in terra
fraudibus predicando errores suos. Tale est quod sequitur Et data
est eis potestas i. dabitur eis potestas sicut habent scorpiones terre. Scor-
pio sicut dicunt expositores sacre scripture beatus Jeronimus et beatus gregorius
blanditur est in fronte et cauda pungit. non sentitur et plaga quam pu-
pugerit diffundit venenum. Multitudo huius potestatis et nec dabit
istis permissione dei. Ita sicud dicit sancta hildegardis. quietos et pla-
cidos exhibebunt se hominibus et quasi in sanctitate se componet. Et tam bla-
da facies scorpionis Deinde venenum perfidie sue infundet miseris
per dulces sermones seducentes corda innocentium quod tunc non sen-
ciunt quando eis infudit. Sed plaga sentiet cum magno dolore In tor-
mentis post mortem vel in hac vita per lamenta penitencie cum se
deceptos recognouerint. Sequitur. Et preceptum est illis ne lederent fenum
terre neque omne viride neque omnem arborem. nisi tantum homines qui non habent
signum dei in frontibus suis. Dicit sancta hildegardis quod in tempore illo erit
sicut in tempore helie quando deus conseruauit sibi septem milia virorum qui non
curvauerunt genua sua coram baal. Potest dicit quod quidam clericorum
fortissimi milites erunt christi. vbi qui resistet viriliter eisdem
hereticis Item dicit Ergo quedam congregaciones quarum conuersacio sancta est moueri
non poterunt. Et hoc esse arbitror quod hic misticus vbis dicitur Et
preceptum est illis ne lederent fenum terre neque omne viride neque omnem
arborem. Sequitur et datum est illis ne occiderent eos sed cruciarent men-
sibus quinque. Dictum autem secundum literam accipiendum sit quod dicitur mensi-
bus quinque sicut illud de annis. Et data est ei potestas faciendi menses

quadraginta duo annis mistice intelligens fateor me ignorare
Ita beata hildegardis nullum certum numerum huius tribulacionis dedit
sed dicit in quodam loco de illa tribulacione sic Infideles homines ista
a diabolo seducti scopa vestra erunt castigandi vos quia penes
deum non colitis et tamdiu vos cruciabunt quousque omnes iniusticias
et iniquitates vestras purgent Item in libro divinorum operum dicit sic
Cumque homines predictis afflictionibus purgati fuerint tedium pleraque
incurrerint atque iusticiam in gestis ecclesiasticis institutionibus quod deo pla-
cidum sit per dei timorem apprehendent et illi plurima bona suppedi-
tabit Cuius et tam nove et inaudite ordinaciones iusticie et pacis
tunc adiacient ut homines in mirentur dicentes. Quoniam talia prius
non viderunt nec cognoverunt In diebus illis vera estas pro bonitate
dei erit quia tunc omnia in veritate consistent Sacerdotes sed et mo-
nachi virgines quoque et continentes et reliqui ordines in veritate stabunt
iuste et bene viventes Ventum quoque sublimitatem et superfluitatem
abicientes et multas divicias nec multas facultates habere volentes
quia animas occidunt sed dicent Hec nobis quia peccavimus Ita de presenti
timore et de presenti dolore confortabuntur et quasi purissimum fulge-
bunt Et sic per longa tempora ista securitas et pax durabit Tunc
etiam veri angeli hominibus familiariter adherebunt. nova et sancta
conversatione in eis videntes quia tunc spiritus fetencia sua peccata sepius
ab eis declinant Tunc et fortes et sapientes viri surgent et
prophetabunt omnia nova et vetera scripturarum et omnes sermones per
spiritum sanctum effusos colligent. et intellectum eorum sicut monile cum preciosis
lapidibus ornabunt Et omnes fideles in hijs velud in speculo
considerabunt se Item in sapientibus suis quasi viris quos deus ad hoc preor-
dinavit . ut omnes scripturas per spiritum sanctum effusas colligat et velud
monile cum preciosis lapidibus ornet Reliqua duo tempora re-
liqua septimum et septimum Quia non et vobis sacio quod ipsi multo melius
et multo verius exponent quam ego presentia reliqua arbitrio et iudi-
cio eorum Hec eadem que posita sunt a me vel compilata ex libris sancte
hildegardis ut videat que valde indicaverint et ordinent me-
lius si que minus bene ordinata sunt Quia autem bene et auctentice a me dictum
et scriptum est gloria sit nostro omnipotenti deo qui ex ore infancium et
lactencium hoc est illiteratorum et simplicium perficit laudem ipsi laus et
imperium per immortalia secula seculorum Amen

Excepta beate hildegardis de pentachronon ad futurum tempus propter collecta

Post incarnationem christi anno millesimo centesimo ardere doctrina apostolorum
et ardens iustitia quam in christianis et in spiritualibus constituerat tar-
dare cepit et in hesitationem vertebatur. De quinque bestiis
significantibus quinque tempora ab hinc usque ad antichristum inclusive. Una bes-
tia est ut catulus igneus sed non ardens quia tempus illorum hominum
sic constituunt qui mordacitates habebunt in sua quidem estimatione velud ignis
apparentes sed in iustitia dei non ardentes. Alia ut leo fulvi coloris
quia tempus ille bellicosos homines sustinebit multa quidem bella
moventes sed rectitudinem dei non respicientes quia in fulvo colore
regna incipiunt fatigationem debilitatis in se habere. Alia autem ut
equus pallidus quia ista tempora illa homines in delicio peccati lascivos
et in delectatione voluptatis sine operatione suarum bonarum. Et tunc tamen
saltus producunt. Ubi tunc cor illorum regnorum in palloris ruine sine
constringetur quia rubore fortitudinis sine iam perdet. Alia autem niger
porcus quia tempus ille pastores magna nigredine iniustitie in se-
metipsis facientes habet et se luto immunditie involuentes videlicet di-
vina lege in multis contrarietatibus fornicationum et aliorum filiorum ma-
lorum postponentes et multa scismata divinorum preceptorum in sanitate
machinantes. Alia sicut quinta bestia ut griseus lupus quia illa
tempora habebunt homines multas rapinas tam in potentibus quam in religiosis suc-
cessibus in semetipsis inferentes. Cum in illis certaminibus nec nigros nec al-
bos sed velud griseos in versutiis suis se ostendent. Capita regnorum
illorum ea dividentes scindunt. Quia tunc veniet tempus irretitionis multarum
animarum ubi error errorum ab inferno usque ad celum erigetur. Ita quod
pro filiis lucis torcularium martiriorum suorum imponatur. Filium dei non
negantes sed filium perditionis abicientes id est antichristum qui diversis artibus vo-
luntates suas perficere temptabit. Primum tempus scilicet catulinum fi-
nitum erat anno domini millesimo ccmo lxvio. Secundum scilicet leoninum finitum
erat anno millesimo cccmo xxxviii et durauit annis lxxii. Et istarum duarum sectarum
hereticorum propter quas fiet expulsio eorum et totius pene cleri. Unde in
libro divinorum operum beata hildegardis sic dicit. Iustitia non plus quam ad supernum
iudicem querela sua direxerit. Ille vocem querimonie eius suscipiens
iusto iudicio suo vindictam suam super pravitates rectitudinis inducet
atque tirannidem omnium eorum super ipsos gressari permittet sic ad iudicem
dicentem. Quamdiu rapaces lupos istos patiemur et tolerabimus
qui medici esse deberent et non sunt. Sed quia potestatem loquendi et soluendi ligandi

di qp habet Idco ut ferocissie bestie nos capiut Scelera
q eorum sup nos cadut Et ois ecc'ia sup eos accessit q quo
iustu e non clamat z lege destruut quadmo lupi agnos
deuorat atz i copula dorates sunt z adulteria q plurima ppe
trat Et p talia pcca abs misericordia nos iudicat Raptores
ecia eccias sunt Et p auaricia qcuq pnt degluciunt atq
cu officijs suis nos paupes z egenos faciut ac seipos z
nos grauant q ppt iusto iudicio diiudicem z diuidam eos
q seductores magis q doctores existunt Et hoc ideo faciam
ne pereamus q si sic pseueraverit tota regione sibi subiec
do distribuit Nunc aut dicam aus q secundum iusta religio
ne habitu z officiu suum impleat quadmo sui pres illa constitu
erut vt a nobis recedat z ea q habet relinquat h z hijs
filia diuino iudicio certan illi acriter oppone atz sup eos
vincentes dicet Nolumus hos regnare sup nos cu predijs et
agris z alijs secularibus rebus sup quos principes constituti sumus
Et quo decz ut tonsi cu stolis suis z casulis plures milites
z plura arma q nos habeat Sz z nunq queiens e q
clericus miles fit z miles clericus Vnde abstrahamus eis quod
non recte sed iniuste habet Diliget aut considerem q cu mag
distructione p animabus defunctorum oblatu sit z eis illud reliquamus
q hoc rapia non e Omnipotens n. pr recte dixit oia celi scele-
tibus terra deo cresctibus atz hoc modo iusta diuisio inter filios
homim fit Videlz spuales hoies ea habet q ipos respiciut
seculares aut illa q eis queiut. ita ut neuter ps ipsorum alia p
rapina opprimat Deus n. non precepit ut tunica z palliu
vni filio daret z alter nudus remaneret Sz iussit ut isti palliu
z alii tunica distribueret Palliu itaq seculares ppt amplitu
diez secularis cure z propter pueros suos q sustentat z multi
plicat habeat Tunica vero spuali pplo concedat ne i vir
tu a vestitu deficiat z ne plus q necesse sit possideat
Qua ppt iudicam z eligamus ut oia q pdca sunt recte dividat
atq vtrumq palliu cu tunica recepit ibi palliu subtrahatur
z indigentibus detur ne p inopia consuma. Et sic tale p hanc
sentencia iudiciale oia ista p voluntates suas pficte tenea
but Sz pontificales dignitates z oes i spuali habitu sub

cis degentes ill' cu clausura celi intra resistere conabuntur
sicut tale presenserit qd n' potate ligandi n' solvendi n' confir-
tate oblacionum suarum n' strepitu armorum n' blandiciis n' mi-
nis ipsis resistere poterunt. divino iudicio territi tanc et sub-
fiducia quam prius in semetipsis sibi habuerunt deponentes et in se re-
deuntes coram ill' humiliabunt atque ululando clamabunt dicentes
Quia oportebat in ordine officii nri abiciamus Ideo sup nos
hec confusio inducta e Videlicet ut ab ill' opprimamur et humiliemur
quos opprimere et humiliare debueramus Ita ill' sup quos principes
constituti eramus et hiis qui nobis p discipulatum subiciebantur Deus
fine subiectionis abstraxit et nobis eos dominari permittit Quia
propter contemptum quod iusta dei iudicia patimur Quem regnare in nu-
di nobis subiugare voluimus sed et nos sub iugo dei esse debebamus
Et que voluptate cuiusque carnalis concupiscentie pressi n' ob hoc
nil nos arguere debebebat Deus n' gentium iudeorum prec-
pit ut sacrificia de animalibus creatori suo offerret Et illi iussa
dei contempnentes in eis criminales sensus se quietabant Unde et gentes
alienigenarum sup eos inducte sunt Nos autem ut vinum et spiritua-
le sacrificium offerrent Induxit sup nos ille pollutis manibus trac-
tare no premuimus et in diademate cepteri sui nos coronaret
sup oia nos exaltavimus atque concupiscencias nras omnibus modis
complevimus Et ideo ruina nri sup nos constat quadrimodum potestatibus
privacionibus ruina eorum dominatus sunt et tunc tam maiores quam mi-
nores utriusque capituli clerum ita ordinabunt et illa que illi sunt necessaria
hoc modo disponet ut n' in victu n' in vestitu defectum habeat et
a secularibus huiusmodi obprobria no sustineat hoc autem tam in spirituali
quam in seculari populo constituit in prima dies hodie incipiet et decem velud in
3a implevit opus perducet et in quadrimodum in septa ex toto perfi-
ciet Et omnes gradus hominum consistentes propter septa considerabunt et talium
modum quam modo sunt disponet Ita sunt ut quisque ordo in racione sua
consistat Et et liberi ad honore libertatis sue et famuli ad
debitam servitute subiectionis sue redeat. De prima secta
hominum per quos fiet expulsio cleri sic dicitur in epistola ad colomen-
ses. Populus iste qui hoc faciet a domina seducti et missi. pallida
facie veniet et velud in statute se componet ac maioribus secula-
ribus principibus se iunget quod et de vobis sic dictum Nunc hos vo-

bestiu tenet / z quale hos vobiscu patimi q tota tra diaz
matlosis iniqtatib9 suis polluut Isti n ebrij z luxuriosi st
z n eos a vob abiciat tu ecclia destruet ypls aut q ho
de vob dicz vilib9 cappis q aliem color st idut z viumo
tons9 incedit Itez oibus moibus suis placidu z qetu se
ondet hoibus Auaricia q no amat pecunia no habz
at i oculis suis tanta abstinencia imitat q vix vll9 ex
eis rphendi poterit Mulieres no amat s fugiut eas
Et ita qsi i oi sctitate hoib9 se ondet . at illudentib9 vobis
dicet Certe hoies q castitate an nos habe volebat ut
assu pisce se torrebat nlla aut polluco carnis nos tan
ge audz qz sco sim9 z spu sco ifudim Vach erraces
hoies q nuc st nesciut q faciut sz z illi q nos v poib9
tpib9 passerut . De scda secta d na alij hoies q
eo tpe i fide catholica errat istos tiebut hoies z serulli
offitio eis ministrabut z qtu poterut eos imitabut Cum
isti esu erroris sui ho gfirmauerit doctores z sapietes q
tuc i fide catholica fideles psteterit vndiq psequetes expel
let Sz tn no oes qm aliqui illoz fortissimi milites i iusticia
dei st Sz z qda qq gratoes seoz qz quisacio sua e mone
no poterut Alia ppt pncipib9 z diuitib9 gsiliu dat ut
eos eciaz inqros at rligios spirituales hoies f subditos
eoz fustib9 z ligms coheraut qten9 iusta fiat . z i aliqb9
illud gplebit vn z alij criti gemiscet Sz tn h q hec
dr mlti ministroz seruabu q i erroib9 istis no gfidet
n a fudamet suis destruent Seductores aut isti i temp
oe error sui mulierib9 dicet . no licz nos vobiscu ee
s qm vos ductores no habetis . nob obedite z quicq vob
dica9 facite z salue eritis z h mo feidas f qsiut z eas in
errore mittut Vn z i supbia tumetis ai dicet Nos supa
uim9 Rtu tn p'ca eisde feis secta luxuria gmisebut
z ita iniquitas z secta eoz denudabit Sic iiqtas q iiq
tate purgabit sup vos dicet Sz p'ps ypi i puersitatib9
baal z i alijs p'uis opib9 sic inuenti fuerit pncipes z alij
maiores i eos irruet z eos velud rapidos lupos occidet
vbicuqz eos inuenerit Dicit aurora iusticie z nouissia

Dicit de quisacoe istorum
ypls gaudeb9 qm ei
iusti videbuntur

+ ypi

tum meliora prioribus erunt et de omnibus prioribus honorati erunt et
sicut purissimum aurum fulgebunt et sic per longa tempora permanebunt — 3m tempus
In 3o tempore pagani christianos invadent papa et imperator destitu
entur et quelibet regio sibi regem constituet. In 4o tempore heretes — 4m tempus
immundissimi erunt. In quinto tempore regnabit antichristus.

Sancta ergo Hildegardis fundatrix et magistra monasterii sancti Ru
perti ad Pinguiam quante sanctitatis fuerit legitur in libello de eius vita
conscripto magisterium ecclesie ad eam transmisse sunt tercium epistolarum Euge
nii Anastasii et Adriani Conradi regis Frederici imperatoris
patriarche Ierosolimitani archiepiscoporum episcoporum abbatum prepositorum
ostendunt quod eam deus magnificavit etc. Titulus librorum eius
Incipit liber speculum futurorum temporum sive pentachronon sancte Hildegar
dis. Canonisata est a papa Eugenio in concilio Treverensi presentibus etc.
etiam beato Bernhardo Claravallensi. In sic primum temporibus gravissimum
scismatis et confusionis laqueus super omnem clerum extendetur et nisi
dei clemencia studeat revocare ad unitatem. Et hoc tempore dicitur mu
liebre quod describit anno quo sopitum fuit magnum scisma inter
Fredericum imperatorem et Alexandrum papam quod duravit decem et
octo annos sopitum fuit anno domini M C lxxvii. Circa quod tempus descrip
sit hec et cepit anno domini M C et finietur circa centesimum anno domini M C C
[illegible] non durabit tam diu quam diu sicut ipsum duravit

Epistola eius de quinque futuris temporibus que ceperunt anno domini M C quando ardens
doctrina apostolorum tepescere cepit
Vidi ad aquilonem et ecce ibi quinque bestie stabant quarum una erat
ut canis igneus sed non ardens. Alia ut leo fulvi coloris. Tercia
ut equus pallidus. Quarta ut niger porcus. Quinta ut gri
seus lupus. Et ad occidentem vertebantur. Audivique vocem de
celo dicentem etc. Quinque omnia que in terra sunt ad finem suum tendant
ita ut mundus in defectu virium suarum positus ad occasum suum multis
erumpnis et calamitatibus oppressus inclinet. Et sponsa filii mei
a nutritoribus filii perditoris et ab ipso perditore in filiis suis multum
fatigata nequaquam queat tamen minus ab eis multum impugnetur cum ipsa in
fine seculorum robustior et validior existet pulchrior et clarior

reddatur quemadmodum hoc ad apostolos dicta sua annunciaverat. Hec bestie
ad occidendum se vertit quem hic caducam cum occidere solo cadit

Iste primum tempus cepit anno circa c. et duravit ad magnam scismam quod
cepit et clerum de locis expulsi sunt et dicitur mulicbre.. De quo tempore
dicitur quod dies istos quibus in terris iusticia torpet canis sitit in quibus homines
rancidietates et spurcicies et ad iusticiam se non convertent. Iusticia
itaque a nativitate Christi in fide ascendit per plurima tempora non in pura
unitate sordivit usque ad duos mulicbres levitatis dies -
Ita iusticie honestas et dignitas virtutum a diluvio cepit paulatim
latitudinem ad dies complectare quod illas ita corroboraverunt ut maximum
splendorem usque ad Christum daret et in apostolis et ceteris docto-
ribus longe duravit usque ad ortum scolaris iudicis meccie et
a cuius tempore paulatim descendere cepit usque ad aliud tempus spacio
nominis gestatorem qui malicia serpentis habuit quod iudicium dei
occidit .. ¶ Hic dicitur in apocalipsi
Iusticia ad supernum iudicem querela faciens quod quemadmodum eius
susceptores vindicavit super prevaricatores rancidis induxit et terra-
mode inimicorum eorum super eos consurgere permittet sic ad iudicem
dicetur. ¶ Quia diu rapaces lupos istos paciemur quia quemadmodum
debent esse et non sunt quia ut patet prius in 2o tempore per totum usque ad illa
parte de prima secta hereticorum - ¶ Iste de 2o tempore
Inter hec omnia dura bella dei tempore proposito expurget sepe. cuncta
tres destruet. Sicud vir molliciem feminea vincit et leo
ceteras bestias ita crudelitas cruda cetere aliorum tunc per dei iu-
dicium consumentur. quem deus crudelitate penarum ad purgacionem reliqua
cum inimicis suis tunc crudelis sed a principio mundi fecit | Finit primum
Cum homines peccatis afflictionibus purgati. Fiunt tedium pluribus decorum
erunt. et iusticia ecclesiastica tempore dei apprehendet et illis plurima
bona spandet. Tunc iusticia vere sponsa nominabitur. quia velut
veri regis relicta gaudia ducet et. Omnipotens deus verus
salomon sponsa sua iusticia cum omnibus ornamentis i. ecclesiasticis ordinibus
ordinabit ita ut ornamenta rpi eius palam appareat quod quam
bia obscurabat. et tamen nove ordinatores iusticie et pax tunc
erit quod in hominibus mirentur. Sicud pax post adventum Christi
paruerit sic per tempore iudicium futurum gaude non valetes plene

iusticiam ecclesiasticam querit iudeis gaudentibus et illum vera adesse
dicentibus quod venisse non negant. Fortes viri in magna potencia
surgent ita ut tunc iusticie in magnificencia etc. Iudei paga-
ni et heretici letabuntur dicentes gloria nostra in proximo et festina
ad baptismum sicut tempore apostolorum fiebat. Capitulum De 3o tempore

Tunc sicut equus mirat pertinacia morum et iactancia aliorum plerumque
mundo voluptatum et vanitatum expurget. Deo honor non
exhibetur ex frigiditate habundancia multa pericula sequentur. Cum
homines in quo more quiete absque timore residebunt superveniet lamen-
tabilis vox populorum et dicent ut quid nati sumus. Priores dolores
atque confiteantur habuerint. Item non homines tamquam animalia ad
macellum occident. Pagani videntes christianos in pace
locupletatos absque armis invadent eos cum ferocissimis gentibus
a longe vocatis ecclesiam cruciabit. Tunc dies illi mali pessi-
mos dies ad populi nunciabunt ut dicit psalmista: Dum venerunt super me
timencia mea etc. Cum infideles cum infidelitate sua videntes
per suam voluntatem sua ordinatores secularium dignitatum quibus velud
vestimentum in ecclesia induitur eam. Tu autem domine ne elongaveris
auxilium tuum a me. Ecce ecclesia sponsa Christi licet debilitata ad
te pater petens auxiliari. Item filius ad patrem: Ego clarificavi te o pater
et tu me misisti perficere ad quod me misisti quia veritas sum
et posuisti sub pedibus meis inimicos meos super aspidem et basi-
liscum et draconem protege quia ego in te et tu in me. Item plenitudo in principio
fides non arescet quia in principio mundi fine aspexisti. Item cum cru-
deles velud vultures et accipitres sub unguibus suis ecclesiam
laniaverint et christianam penitencia macerati et morte cruciati in ar-
mis ipse tempestatem fortissimus ventus ab aquilone cum nebu-
la maxima et densissimo pulvere veniens flatus dei iudicio qui
eos emittet. Propter quod stupefacti ferocitate deponet multa
paganorum confitentes credet et dicet: Magnus Deus christianorum verus est
qui talia fecit. Et victores dicet: Laudemus deum qui victores
eius nomine sumus. Attendentes expurgata gens paganorum
in gente christianorum et fient edificatores ministerium et civitates
ne amodo eos contendat

Tunc ipsum deficiet paulatim quia ipsi tepidi et invalidi in omnibus
iacent et subiecti principes romano imperio separabunt se ab eo

Et quod ipse regem super constituet. Dicens imperium magis oneris fuisse
quam honoris. Postquam imperium est divisum non potest reparari. tunc insula
apostolica honoris videtur. quia seculares et spirituales in apostolico nomine
nulla religione videbunt. Et alios archiepiscopos sub alio
nomine sibi preferret. Ita ut apostolicus honore attenuatus pauca lo-
ca obtineat. Hec ex parte bellorum videbunt. Hortatus apostolis
et spiritualibus. ut quisque secularis princeps suum populum regat et quilibet
archiepiscopus vel spiritualis magister suos subditos ad rectitudinem dis-
ciplinae constringat non decipiens malis illos affligat sed prius eis
medicando. Tunc iniquitas iterum coaequatum debilitatur et antiquas
consuetudines honeste observabunt. Finitur 2m. bc
Cuius princeps ecclesiastice dignitatis semper in alio castigabitur
et quoque quos correctione sumet ab alia. tunc erit aer serenus
fructus utilis. homines sani et fortes et multa sancta et prophete
occultarum scripturarum et prophetiarum intelligentes. tunc demones non pos-
sunt nocere.
Tertium bc ad mortem anni. Item multe hereses et tempestates ebul-
lient et mala que antiquitus in primo adeo orientur ita ut tunc
dicet. tot crimina et immunditie prius non fuisse.
Quartum tempus portus significat dum ministra aquam recitat quod
oppugnat iniquitas. quoniam mundus in uno statu numquam permanet
Quintum tempus. Immunda mulier immundum filium concipiet et
quem sicut antiquus serpens qui Adam absorbuit. illum homo suo
suavi verba inflabit ut in ipsum non bonum credet. In abditis et di-
versis locis nutritur et ne cognoscatur. Nigromanticus erit et
occultabitur ad plenos etatis dies. Abusio ortus sui multa
mala ebulliet. et caritas extinguetur. Et per signa sua et
populum faciet dubitare. tunc mori pro nichilo reputabitur. Et
professi in fide incredulitate expectabunt quod deus ordinare velit
Et tunc ille falsitate protulit. celum et terram quasi miscet. Et ca-
thena monilis ministrat quod paulus ad pedes eius de venturis
descendente fiat velut magno flatu venti tunc per ... morie-
bitur. Romanum usque ad hoc idem tempus quassa permanebit. Paulus
quippe doctrina sua multis miraculis fortiter corroboravit
et profundissimis verbis decoravit honeste ut et ad finem mundi
descendens demonstrat. Dixit enim. Neque timeatis neque per spiritum

neque per sermonem neque per epistolam tamquam per nos missam quasi instet
dies domini ne quis seducat vos ullo modo. quoniam nisi venerit discessio primum
et revelatus fuerit homo peccati filius perditionis qui adversatur et ex-
tollitur supra omne quod dicitur deus aut quod colitur. ita ut in templo dei se-
deat ostendens se tamquam sit deus. id est non credatis quod assit dies domini
in iudicium aut mundus finem accipiet. Et paulus misterium iam
operatur iniquitatis tantum ut qui tenet nunc teneat donec de medio
fiat. id est occulta suggestio in operibus hereticorum manifestatur in quibus
persuasor iniquitatis iacula permittit veritate de fidei opprimere
volens ideo vera credentes et operantes in fideli sic cautum ut qui
fide tenet teneat firma donec de medio illo quod modo ortum
et destructum sui e fiat. quoniam tempore antichristi fides debilitatur. Item
deus qui nullum silentem lex puniet antichristum in abissum. quoniam in antiqua
et nova lege a deo constituta destruet. Dicet non esse peccatum
quod homo talis fiat ab homine sed ab igne. Et lege gentium. quia lex
gentium non constituta. Videte quod ne seducamini. Iordanem in os suum
fluere estimabit ut baptismus deinceps non noceret. Iohannes in
bestia nominans etc. Dyabolus in veteri et nova legibus sequaces se
habet in veteri per baal. In nova per saduceos qui nervi ipsius
in fasmate sunt contra lege dei qui radix ipsius est cum sordibus baal
populum violaverunt. Et et illos qui postea in novo testamento cum
saduceis resurrectionem mortuorum negaverunt contra perdere radices et rami
ebanum est. et fructus ramorum per testimonium est. quod ydola baal
et saduceos fortiter gerunt. Dicens isti bestia infelices adorabunt
dicentes non obedire si precepta dei negligat. Et sic infidelitas eorum
ab caput aureum leopardi in atthena monilibus apparens des-
cendit quod antichristum significatur qui se deum velut caput aureum
nominans et diabolicat arte quod deus permittit ut hic illius caput cognos-
cat. Ita sperabit se per redemptionem populi mori et resurgere et in fronte
[illegible] se sibi faciet sceptrum. ut secundum ipsum omnes videret. sicut
proprium secundum ipsum. qua sceptrum lucifer in se diu habens nulli vince-
bitur nisi antichristo. Et lucifer in celo contra deum pugnat. Ita antichristus
contra adversus humanitatem Christi. Dicet antichristus quod sed lignum ab
falsum deponit quae super pictor ornet ut ab omnibus veneretur. Ita ho-
natus honore caret. quisque sceptra ista extollat quoniam maior
falsus in ipsa sit quam in terrae hominis. Et deus destruet etc. Quia

scriptura qua dedit xpo suus non destruet. Tunc sancti et iusti
in magno terrore gaudebunt. Sed deus recordabitur quod promiserat hominibus
cavit quod lucifero pugnatim et Enoch et helias testes qui
quasi in verbo reduces et quod diu cum hominibus morabuntur in terra
secundum quadraginta dies resurgent quemadmodum filius dei quadra-
ginta diebus cum factis resurrexit. Istos fortes et sapientes ca-
pud capcorum in prefata cathica moniliis iustia mirari
sigit. Cum sic capcornus fortis ascendens in altum. Sic ipi per
potentia dei maiora signa in firmamento et elemento et
cantus. Filio perdicionis faciet et veris signis fallaciis e
deluderet. Ideo homines ad ipsos currunt. Verbis eorum credentes
et ad martirium ardenti fide velud ad epulas se preparantes
quos antichristus inferet eis. ita ut multitudo sanguinis sicut rivulus
effundetur. Et cum antichristus istos duos non potest superare signis
blandiciis et minis eos crudeliter interficiet ut memoria
eorum deleatur. quia hoc tempus omnia denovans literis sigit. Ideo
propter ad presens dicitur pro baptisatis ut videat eam caritate
quam misit in mundum et construet et Revocans pro propriis
operibus irritat. Filius vulnera sua ei ostendit ut prestat et
quam ipse corpori suo non pepercit. Ideo vulnera eius ita diu
aperta manebunt quod diu in hoc mundo manens peccat. Ideo
propter requiret ab hominibus ut genua flectent ad presens. Post
mortem enoch et helie sancti tres antichristi gaudebunt donec
deus eos suscitatos ad celum sustulerit. Tunc testabuntur quod
tunc resurrectio mortuorum increduli non possunt contradicere quin cle-
mencia cum quibus hoc peccavit repurgabuntur. Tunc diabolus propter
istorum duorum resuscitacionem iratus suggeret antichristo ut thronum
suum de quo pulsus est possideat ut per hoc resurrectio enoch et
helie oblivioni detur. Et diabolus credet plus malus presumere
se quam dudum in celo non credet quod deus contra hoc resistere possit. Si-
militer antichristus convocat populis suis ut gloriam suam videat ma-
nifeste celos ascendere temptabit. Et tunc implebitur verbum pau-
li dicentis. Et nunc revelabitur ille iniquus quem dominus ihesus interficiet
spiritu oris sui. Cum autem diabolus arte sursum ceperit. Dei vir-
tute cadet. Et fetor sulphuris et picis eum suscipiet ut asta-
tes populi ad montem fugiant cum et baptisentur. Et tunc diabolus

cunctos homines subiugare non valebit. Finit 3m ve
Et omnes in celum credentes laudantes dicet Nunc facta est salus
virtus et regnum dei nostri quia proiectus est etc. id est nunc dyabolo devicto
et filio eius prostrato facta est potestas et invincibilis populi quam verum sacer
dote sibi pro salute animarum constituet etc. Postea tamen post annos gratia
dei complebuntur etc. Et iterum audivi vocem de celo dicentem Nunc
laus deo sit in opere suo

Epistola eius ad coloniensem de futura tribulacione clericorum

Quid est quod ecce et quod velut est pastoribus ecclesiarum dicit etc.
Quia ipsi velut ceci fiunt sicut dicetis. Firmamentum cum omnibus
suis possum nulla vi carens oculos non quasi ad videndum au
res ad audiendum nares ad odorandum os ad gustandum Nam
sol quasi lumen oculorum eius est Ventus autem auditus aurium est
aer ad odorem eius ros gustus eius viriditate sudando ut omnis spi
ramine sua quod ipsa tempora temporum dat et sic sciam hominibus ostendit Stel
le autem velut racionales sunt sic sunt quia circulum habent sicud et
racionalitas multa comprehendit quatuor et angulos orbis ig
ne aqua nube firmant et sunt omnes nos terre quasi venas quasi
lapides de igne et aqua sunt ossa fundi et terra de humiditate
et viriditate quasi medulla constitutum Abissus velut pedes quod corpus
sustinet in superiora condidi circa quas sudantes aque sunt ad firma
mentum eorum Sic omnia sunt constituta ne deficiat Si nubes
ignem non haberet et aqua firma coagulata non esset Et si terra
humiditate et viriditate non haberet velut cinis esset Et
et si celestia luminaria lumen de igne solis non haberet
racionis non fulgerent sicut cera esset Hec sunt instrumenta
edificacionis hominis qui tangendo sunt manibus in ipsis homo osculando
quoniam cum ipsis sciam hominis amplectendo quia nobilem potestatem cum eis
coperit Et homo nullam licenciam possibilitatis haberet si
ista omnia cum eo non essent Sic ista cum homine homo cum illis
O filioli qui gregem meum pascitis quare non erubescitis cum cete
ra creata precepta que de magistro suo habent non deserunt sed perficiunt
Vos constitui sicud solem et luminaria per ignem et lucem etc. Ego
in prima mundi etate feci Abel elegi Noe dilexi Abraham
me ostendi Moysen ad institucionem legis imbui prophetas amavi

tissimos cstitui Vn abel sacerdotum sigt Noe pncipa
le magisteriu Abraha monastice sobolis Moyses rega
le uniu . Ista tria plima magisteria Sz abel ut luna
ut luna splēdore tēpus obediētie i mūndo ondit Noe
uero ut sol obediēdo Abraha ut fortis planeta terna
2 moyses i fortitudie pstiterut 2c lingue aut uē
nite sd i uoce clamate clamat tube venabilitate
no amates Tuba dni ministra dei e q ruminare in
sātate debetis . qd no facitis pter patuma ppe volu
tatis Vn firmameto dei ministrie luminaria i linguis
uris defecit . sd stelle tn no lucet 2c Vos ee debetis
sd mons syon i q habitasti i eo Sz qq caro ura pos
tulat facitis Ideo dr de vobis leua manus tuas i super
bias eorum . qnta malignitus e inimic9 i sco Na ptas dei
colla ura i iniquitate erecta depmet qz facitis sm
placita q voltis . qnta malignitas q uos honore
appetit sn labore 2 pmia etna sn abstinea Na oclos
no habetis ai opa una i igne spc sci no lucet n bona
opa Ideo firmamentu ministerii dei luce sol i vobis caret
et aer edifico uirtutu i odore suauitatis Et sd uela
i oclz terra pfudit sic vos i doctrina uelares p doctna
spc sci . angeli etiae ee debetis ea sustetales p pstra
ti 2 i cauerna voluptatis fugitis Et p ptepta cstrige
debetis ne qd qsi p medulla facet qd s placet sicut
tra humiditate 2 uiriditate pfusa 2 cstricta ne
cinis sit Pter vos aute ut cinis spgitur Vos igni a
columpna ee debetis ducedo Apphendite disciplia 2c
Sz vos ipos seducitis ducedo istos supare no possu9
Vel si subditos p venalitate q ipos ses dedit corripet
ueritati resistere no auderet Sz h no facitis q dr de
vobis Turbati st 2 gmoti st sicud ebri9 2 oīs sapiea
eorum deuorata e Moralitate ad pplm vre no habetis . sd pedes
reliquu corpus sustinet . quaten9 scptis eos erudiatis vel
abissus aquis sudantibus Abel n. ppt odiu fris sui muni9
suu no deseruit Noe i sudore iussa dei cplevit licz
alij i ppperando dicerent . quid facit iste stultus uenti

cu rapien

n rapiet cu Abraham ppt dolore cordis sui immolac
filiu no cessauit Moyses lege dei no deliquit licz
anguriat' a frib' suis Prophete deo obediebat
licz occidebat. Dico n vos ee debetis. s estis nox
Nos aut' i firmamento iusticie dei sol luna z stelle
no estis. s tenebre i qbus velud mortui iacetis etc.
Virginitas i abel i sacerdotali officio z sanguie
martirij ornata e. qd postea i xpo cpletu e. Archa
noe significat celeste fundamentum. Cui tra naq noiu
vniu dedit i q mors z vita e. Vbi dnacio filio noe
psuasit. q ppt nuditate patre dehonorauit. Vn ecia
idem fili' de bndiccione libertatis denudat' e. Filius
dei archa noe s ecciam sup alios montes posuit qm
p discipulos reges docuit etc. Cui ecia i spualib' vois
sicud aurora apparuit. Et audiui voce dicete O filia
syon corona honoris capitis filiorum tuorum icliabit z palliu
dilatacois diuiciarum eorum diminuet. q tempus illud no
cgnouerut. qd eis ad videndu z subditos ad docendu dedi. i
Sz ego q sui audietib' me. In tpe illo cum il' fiet
p erinite pplm. ruina cadz. vos psequet z opa vra
denudabit. Iter tn eorum pibit. Ita vias vras iniquitate
vra subsanabit a dnacio seducti pallida sanitate. Isti
ebriosi z luxuriosi st. Et n eos a vos abiciat' to ecia
destruet. ppls aut talis q de vobis hoc dicet vilib'
cappis q alicui coloris st induit z recto mo consu' icedit

Epistola ad treuerenses

O filia syon corona de capite tuo icliabit z palliu
dilatacois diuiciarum tuarum imminuet z i puincia nimis cstri-
geris z de regione ad regione cpelleris p potentes
ciuitates. Et claustri dissipat etc. hoc eadem purgato
illo mulichri tpe i modicu icipiet z p'ea maior fiet
Idem simile tempus veiet
Sz hoc mulicbe tepus ca diu no durabit qm diu sucessis
psistit etc. Tunc tior z disciplina i pplo dei erunt
Tpa i qbus sicut vlud i mulieb psona leuia st p'ea
peiora veiet i qb' dei israhelite flagellabitur z cathol'
iron' i terroe mouebit p'ea tpa poribus fortiora erut etc.

Visio quae hec tribulaciones venient

In lecto egritudinis diu iacens Anno m° c° lxx. Vidi vigilans
corpe et aia ymaginem muliebre forma habente que
clarissima in suavitate et carissima in delicijs tante pulchri-
tudinis erat quod ea quasi nemo vix apprehendere valet
Cuius statura a terra usque ad celum pertingebat Facies quoque
ipsius magna claritate effulsit et oculis suis ad celum
aspexit candidissima eciam veste quasi albo serico induebatur
ac preciosissimis lapidibus scilicet smaragdo saphiro bachis
et margaritis ornata cernebatur calciamenta quasi con-
chino circa pedes habens Cuius facies eius pulvere aspersa
erat et vestis eius in dextro latere scissa fuerat atque pal-
lium eius elegante pulchritudinem amiserat et calciamenta
ipsius desuper denigrata erat Et ipsa voce magna
et lugubri in altitudine celi clamabat dicens Audi ce-
lum quod facies mea sordidata est Et terra luge quod vestis
mea scissa est Et abisse gemiscite quod calciamenta mea
denigrata sunt Vulpes foveas habent et volucres celi
nidos ego autem adiutorem et consolatorem non habeo
nec baculum super quem innitar et a quo sustenter Et iterum
dixit Ego in corde patris latui quousque filius hominis ex vir-
ginitate conceptus est et natus sanguinibus suis fudit quem eciam
cum eodem sanguine me desponsavit scilicet et dotavit quatenus
in pura et simplici regeneracione spiritus et aque contractos et
contaminatos a spuma serpentis regnarem
Nutrices mei sunt sacerdotes qui faciem meam facere deberent
velud auroram rubere vestemque meam velud fulgur
choruscare et pallium meum ut preciosos lapides radi-
are calciamenta quoque mea ut candore fulgere Modo
faciem meam pulvere consperserunt et vestem meam sciderunt
pallium quoque meum umbrosum fecerunt et calciamenta
mea denigraverunt Et qui me ubique ornare debue-
rant me in omnibus hiis destituerunt. Ita facies mea
propter hoc sordidat quod corpus et sanguinem sponsi mei cum
magna inmundicia lasciviae morum suorum magna quoque
spurcicia fornicacionum et adulteriorum et pessima ra-
pina avaricie vendendo et emendo quamquam incipientia

tractat et accipiunt ac tanta sorde circumvoluunt Velud
si infans in lutum aut porcos ponetur Sicud n. homo cum
deus ipsum de limo terre fecit et in faciem eius spiraculum vite
inspiravit mox caro et sanguis factus est Ita etiam eadem
virtus dei oblatorem panis et vini et aque super altare ad ver
ba sacerdotis divinitate invocata in verum carnem et sanguinem
cristi videlicet sponsi mei transfert quod tamen propter cecitatem
habent quod homo in casu adam cecatus est homo carnalibus oculis
videre non potest Fissura namque vulnerum sponsi mei recens et
apta est quia diu vulnera peccatorum hominum patebunt hec eadem
vulnera ipsi sacerdotes que candida facere deberent in m
nima avaricia sua de ecclesiis suis ad eccias alias dis
crescentes contaminant Veste quam mea per hoc scindunt quoniam
prevaricatores legis evangelii et sacerdotii sui sunt Et
pallium meum in hoc obfuscant quia precepta que eis constituta sunt
pro omnia negligunt n. castitatem in abstinentia velud in smaragdo
n. in largitione elemosinarum velud in saphiro n. in aliis
bonis et iustis operibus quibus deus velud aliis generibus
gemmarum honoratur vero voluntate et proprio ope complent
Calciamenta quam mea denigrant quoniam ipsi n. recta se net
dura n. aspera iusticie itinera habet n. bona exempla sub
ditis suis prebent Cum tamen subtus in calciamentis iteris qui in
perfecto meo candore virtutis habeant ffulsi quippe sacerdo
tes in semetipsis decepti sunt quoniam honorem sacerdotalis of
ficii sine opere habere volunt quod esse non potest quia ibi nulli
merces n. promisso labore operis dabitur Ubi autem gratia dei
hominem tangit in ipsum operari ut mercedem accipiat faciat
Celum itaque varios dolores quos hominibus gravi sunt in ultione
dei pluat ac tota terra nebula obtegat terra quam viri
ditas eius arescat et omnia ornamenta eius fusca fiant
abissus quoque contremiscat quoniam in ultione et dolore cum celo et terra
in furore movebitur Principes n. et temerarius populus
super vos o sacerdotes me hactenus neglexistis irruet
et abiciet et fugabit et divicias vestras a vobis auferet
pro eo quod tempus sacerdotalis officii vestri non attendistis et de
vobis dicet Adulteros istos et raptores ac plenos omni

malo ab eccia abiciam' Et vh̄ ſto obſeqū deo exhibuiſ
ſe volūt · q̄ eccīaz p̄ vos polluta ee dicut v̄m ſcptā ē
Quare fremuerūt gentes ⁊ ppl̄i meditati ſt̄ iania aſti
terut reges t̄re ⁊ p̄ncipes quenerut ī vnū aduſus
Ita pmiſſione dei ſup vos ī iudicijs ſuis fine incipiet
plīme gentes ⁊ mlti ppl̄i de vob meditabut̄ iania
cū ſacerdotale officiū vrm ⁊ ꝯſec̄tōez vraz ꝑ nichilo
reputabut Hijs aſſiſtet ī cuſione vra reges t̄re cū
cū t̄renis rebus īhiabut ⁊ p̄ncipes q̄ vobis dnabit̄
quieſcent ī h̄ vno ꝯſilio ꝯtent' vos de reb ſuis expel
lat · q̄m innocētē agnū a vob p̄ peſſīa opa fugaſtis ⁊
Et audiui voce de celo dicete ymago h̄ · eccīaz ſigt
qua ppt tu homo q̄ h̄ vides ⁊ audis plange̅ vb ī
hec ſacerdotib' q̄ ppl̄m rege̅ deberet pſer / ꝯbus cū
aplis dictū ē Ite ī orbe vniuerſu ⁊ p̄dicate ⁊
Cū de' hoīez c̄auit · oēm c̄atura ī ipo ſigſicauit
ꝙadmo' ī p̄uo loco mebrane tpis ⁊ nūs tota' am
deſcbit̄ · Item ego paupcula ſcia gladiū eba
ginatū ī aere pendente vidi · cui' acies altera ad
celū · altera ad t̄ra v̄ſa erat Et gladi' iſte ſuper
ſpūale ppl̄m extēdebat̄ · q̄ ꝓpheta olim p̄uiderat
cū ammirando dixit Qui ſt̄ hij q̄ ut nubes
vo ł · n · q̄ de terra elati ⁊ de q̄ ppl̄o ſepati ſūt viuere
ac ī columbina ſimplicitate moꝝ ⁊ opm ee debuerut
nūc p̄uī ī moib' ⁊ opib' ſt̄ Et vidi q̄ gladi' iſte
quedā loca ſpūalm abſcidebat ſ iheruſlm pt' paſſiōez
xp̄i abſciſa ē Sz tn̄ cadā q̄ plimos timoratos pu
ros ⁊ ſimplices ſacerdotes ī aduſitate iſta ſ deus ob
ſeruabit veluđ helie rñ · vbi dixit / q̄ deliquiſſet
ī iſrł ſepte milia viroꝝ q̄ꝝ genua no ſt̄ cuata
baal Nūc aūt ꝯcupiſcibiłe ignis ſpūs ſci ut ad
meliore̅ ꝯuitat p̄te vob ifirmdat ⁊ It
Elephās cū magnis crinib' ꝯſtitia rinotabit
Cībalus dicat̄ veiet ⁊ mlt'aꝝ tepeſtatū Caldei ad
huc ī aq° tpe ꝯfirmabut̄ Circa robuſtiores effictat̄
Rōm ſilebūt Galli tyrones fiat Ad tugemu

M Eugeni lupo mundi prepara sceptrum habet et facit illa
vide in sutto sumus cristus .. Ad Anastasium
Quis terra turbabitur horror quod quo deus destruxit homo
amat Et tu o roma velud in capite rates cantaberis
ita quod fortitudo pedum tuorum super quos haberis stetisti
languescet quoniam iusticiam non amas et a te expellis
Et magni montes mansilla adiutorum tui adhuc prebe-
bunt te sursum erigentes
Caue a ritu paganorum Judeus modo est in lascivia
peccata est in iusticia demum eorum ita quod non curet homines
occidi In hiis omnibus sunt iterandum tempora pecculatie quaque
contentionis quam fulgoribus et tonitruum iniquitatis Item quod quod
Nullus homo valet pro verumtamen garrulitatis sue gladium
ulcionis mee de vagina sua properater educere antequam
veniat tempus voluntatis mee in ultione Item visio
Mense julii anno m° c° hom° vidi in umbra vere vi-
sionis sub altare quod est ante oculos dei et sub thronum dei
viginti quatuor seniores qui in circuitu sedis sedet vitrum
mare quod in conspectu sedis est movebat et duxerit Omne
animus vanas fundatores irrisiones illorum qui dicunt se [vanitatibus]
populum regere et non regunt Atque moveamus fistulas squa-
lidorum morum decantatas cordas illorum ac scismata scis-
matum dumque non leo rugit volens in medio petrarum
scintillarum ardentis iusticie sue volare Et quoniam non est
adiuvandus antiquum in quo omnia genera effectum et omnes cante-
nnate sunt et speciem gladium qui in ore loquentis aparuit
et videamus in quo modo vilibres tritici et ordei sunt atque con-
sideremus tuba qui ante primum vocavit et per iuramentum istorum
et per virtute illius qui in throno sedet collum antiqui leonis vi-
ncimus ac finis eius constringamus nec ante tempora tempus et dimi-
dium temporis ac ante quadraginta menses manet per ius mulierem
in desertum emittet Nam viginti et tres anni et quatuor
menses sunt quod asspersi operibus hominum qui ab ore bestie magis
efflat quatuor venti per quatuor angulos angulorum in mag-
na ruina mori sunt Cum eadem opera super eos ascendebat
Ita quod in oriente vivissitudo squalidorum morum efflatum est

Et i occidēte blaſſemia oblivio dei i ſuos ei9 p fama
vituli ⁊ p cultu͂ ydoloꝝ · ſcim ſacrificiu cruciādo ſt
i auſtro ſpurcicia odioſoꝝ vicioꝝ Atq3 i ſeptētrio=
ne philacteria veſtimētoꝝ ſcdm tortuoſu ſerpēte
dilatata q cu oibus p̄dcis malis poſtea ſupucien=
tib9 ɔtaminata ſt Et3 tn ſexagīta ani atq3 vigi=
ti quatuor menſes q antiq9 ſerpēs cu philacteijs veſ=
timētoꝝ ipſos deludē cepit · Epla de queſtio
Qui p vitulu ⁊ leone ſignificat' i · mōchi ⁊ clerici al
ſe trahūt querſos q̄ru plimi ad deu ſe v'terūt nō quā=
tū Vos g q timetis deū hc mala a vob auferte ⁊
voſmetipos p'gate an dies tribulacōnu · cu inimici
dei ⁊ vri vos fugabūt ⁊ quiſos i ordine vro corripite
⁊ corrigite q plima ps illoꝝ n' i die n' i nocte bo͂m
opat' qm n' deo n' ſclo ad ꝑfcm ſuunt ..
Et ego paupercula feia ꝓ qua beſtia vidi cui9
facies ⁊ anteriores pedes ſilēs vrſo erat Et cui9
reliqm corpus ſilitudinē bouis oñdit · excepto q
poſteriores pedes ei9 ſilitudine pedu aſini habebat
⁊ q cauda carūit et tria cornua i capite habuit
q̄ru duo ſilitudine cornuu bouis hebetia iuxta au=
res erat Tertiu vero i medio frontis capricorni
ſtabat · facies ei9 ad oriente poſterior ps ad occidē=
te verſa erat Hec beſtia cui9 facies ⁊ anterior ps
ſiles vrſo erant / ſt beſtiales mores laicor habentes
hoies / q maſuetudīe ɔſeruit verbo / ſi exeplis veſ=
tigioꝝ ꝑuertūt Reliqm corp9 ut bos excepto q poſ=
teriores pedes ſilitudinē pedu azini habebat / Qm
unigu dm ut bos frē ſilant ſ3 tn i exeplis azini
ſe moſtrat Et quia cauda q i rpib deficit qd dns
ſub3 hoſtia cu cauda offri · i · bonu i humilitate icep
tu ad finē virtutib ꝑducē Cornua 3o · i · vita
tertia i ɔmercio ut q duc audiut verbu dei ... i
fortitudie ɔfides ſignificat ſpūales q celu ⁊ trā ſit
capē intuet' qd o ipoſſ · e · qdo ut azini cadūt ſfa ies
vrſi · q cu anteced vita ſpūale videt' · ſilari q vita

iherent p[er]ditos angelos imitantes
Quod deus no[n] plantauit · stare no[n] p[otes]t · De[us] no[n] plantat
q[ui] ad sup[er]iora cu[m] flatu sup[er]bie asce[n]de[re] teptant · n[on] alio =
nisi sub[ir]i volu[n]t · i · cu[m] minor ordo sup[er]ior ordine[m] q[ui] de ang[elo]
[con]silio p[ri]ncipali[um] mg[ro]r[um] i[n] d[e]o [con]stitutu[m] &c · Id[e]o a[scen]sens[is]
Ego fons viuus dico ad illos q[ui] p[ro]pter nome[n] meu[m] tu[m]ta
mea id[e]m p[er]egrini s[un]t i[n] sep[ar]at[i]o[n]e mu[n]di · O plangendu[m]
et lugendu[m] / q[uod] celu[m] ruptu[m] e[st] et q[uod] dies obscurat[us] e[st] nu[n]c g[ra]ue &c
Sicut firmame[n]tu[m] lucet · sic ista deberet p[ro]p[ter] luce[m] ex
caritas in eis scissa e[st] · Aut g[ra]ue · O filioli mea apprehendite
pulchra matre[m] v[est]ra[m] · s[cilicet] amica mea caritate &c · Vos iter
du[m] nescitis q[uo]d facitis volentes asce[n]de[re] monte[m] q[uem] apprehen =
de[re] no[n] potestis   ¶ iii De anxpo

Antixp[ist]us i[n] b[re]ui veniet velut cu[m] ia[m] dies abscedit sole in oc =
casu[m] occide[n]te · Armate vos ad pugna[m] · Mater ei[us] a p[ue]r =
icia dyabolicis artib[us] et vicijs plena in deserto ut nefa =
dos enutria[t] &c · S[ecundu]m volu[n]tate[m] decipiendo [con]ponit q[ua]si s[an]c[tu]s angel[us]
q[ui]b[us] occulte et fornicarie [con]misce[tu]r · nescientes a q[uo] [con]cepit de
q[u]o lucifer delectat[ur] afflat &c · Idem fornicatore[m] deu[m]
tas · q[uo]d viru[m] no[n] habeat dicet · p[ro]p[ter]ea s[an]c[tu]m ea putat / anx[pist]us
noto populo s[ic] se abstrahens · Ipse pessima bestia · homi[n]es
ip[su]m negantes interficiet · Potestas ei[us] vs[que] ad labru[m] velu[t]
p[re]dixit · ita q[uo]d videt[ur] op[er]ari in aere igni fulgure · montes
mouentes sanos i[n]ficie[n]s mortuos suscitans · Cu[m] corporib[us]
dampnator[um] homi[n]es illudit et dicit mortales oculi me no[n] vide
bu[n]t · S[ed] mea miracula ill[ud] ondo in umbra[cul]o · q[ui]b[us] voluero
me ip[su]m nullus videbit mortali corp[or]e · ut moysi suo meo
licuit s[ed] · Sicut culex viue[re] no[n] p[otes]t si se in flama ignis
mittet · Ita mortalis ho[mo] si videt chorusca[ti]o[n]e[m] diuinitatis
mee viue[re] no[n] poterit &c · Suadet p[ro]p[ter]e[a] volu[n]tate sua
age[re] · libere delectari · epulari · Et decepti dicent · Ve miseri
illis q[ui] an[te] t[em]p[or]a ista fuerunt q[ui] se dure afflixerunt · Et
circu[m]cisione[m] iudaysmu[m] s[ecundu]m mores iudeor[um] obseruare iubet
Baptismu[m] et cet[er]a abicit et p[re]cepta eccl[es]ie p[ro]hibet &c
Enoch et helias ut errorib[us] anx[pist]i q[ui] dicit i[n]stat[ur]a et etate
ta[m]q[uam] senes et beatos loca vbi anx[pist]us decepit p[er]curre[n]tes

mltis signis ~ Antixpo pstrato sponsa xpi pulchri-
tudine clarescet ~ Et ecce pedes pfate mulieris
ymagis candidi apparet splendore sup spledore solis
reddes Cuz die iudicij pt9cis9 occasu nemo scit nisi
deus ~ Post icarnacoez xpi ano m° c° cu
doctrina aplor z ardes iusticia q̄ i ppiams z spualib9
qstitueat de9 tardac cepit z i hesitacoez vtebat
Tempus icarnacois z missiois sps sti i aplos z
cor miraculosa opato cu cor sequaces de vtute i
virtute ibat ducebat tepus virile | Postea virilitas
descedit i mulieb're debilitate. qn quisq qd° s placet
facit vn eccia i eis desolata z quasi vidua est

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF